

Sesiwn Friffio 7

Adolygiad Ymarfer Oedolion. AYO 01/2021 Munud

Cyd-destu

Cefndir

Cafodd Oedolyn A ei gludo i'r ysbyty ym mis Mehefin 2021 yn dilyn galwad 999 gan ei merch bod Oedolyn A wedi syrthio allan o'r gwely ddau fis ynghynt ac wedi bod ar y llawr ers hynny ac roedd bellach yn delfrydol ac nid oedd yn bwyta.

Ar ôl cael ei dderbyn i'r ysbyty, roedd Oedolyn A wedi'i orchuddio ag wrin ac ysgarthion gyda briwiau pwysau heintiedig trwch llawn i'w sacrw, pen-ôl, asgwrn cefn, cefn isaf, cluniau, a sodlau. Roedd hi'n gallu ymateb i boen yn unig ac ni ellid ei harchwilio'n llawn gan ei bod yn rhy sâl i'w rholio. Bu farw Oedolyn A y diwrnod canlynol.

Roedd Oedolyn A yn fenyw 77 oed a gafodd ei geni a'i magu yng Nghaerdydd ynghyd â'i brawd a'i chwaer. Roedd Oedolyn A yn briod yn 21 oed a chanddi 2 ferch, ysgarodd Oedolyn A a'i gŵr pan oedd eu plant yn dal yn yr ysgol. Mae gan ferch ieuengaf Oedolyn A anabledd dysgu.

Disgrifiwyd Oedolyn A fel menyw breifat ac annibynnol nad oedd eisiau i bobl gan gynnwys teulu ymweld â'i chartref neu ffonio cartref y teulu. Doedd hi ddim yn hoffi synau uchel a byddai'n cymryd camau i leihau hyn fel gorchuddio'r curwr drws gyda thywel te.

Dysgu Sefydliadol

Nodwyd y meysydd allweddol canlynol o ddysgu sefydliadol yn yr adolygiad:

- Gweithio gyda'r rhai sy'n hunan-esgeuluso a'u cefnogi
- Dealltwriaeth gweithwyr proffesiynol o'r Ddeddf Galluedd Meddyliol a'i rhoi ar waith
- Dealltwriaeth gweithwyr proffesiynol o brosesau diogelu mewnol ac aml-asiantaeth a phwysigrwydd cofnodi Canlyniadau diogelu
- Rhannu gwybodaeth a rhwystr (canfyddedig) GDPR
- Pwysigrwydd dull teulu cyfan i ddeall cyd-destun a risgiau yn llawn
- Effaith covid ar weithwyr proffesiynol a'r risg o drama mechnïol
- Pwysigrwydd dulliau person-ganolog gyda phobl sy'n hunan-esgeuluso

Roedd yn hysbys i weithwyr proffesiynol fod problemau symudedd a dibyniaeth ar alcohol yn ffactorau i Oedolyn A a chodwyd pryderon bod Oedolyn A yn gwneud penderfyniadau ar ran yr holl deulu. Gallai fod yn anghwrtais ac yn ymosodol ar lafar i'w merched, y ddwy ohonynt yn ufuddhau i'w chyfarwyddiadau. Nid oedd Oedolyn A yn derbyn gofal a chymorth a gwrthododd hyn pan gafodd ei gynnig.

Bu farw brawd Oedolyn A ym mis Ionawr 2019, a chredir na adawodd gartref y teulu ar ôl hyn ac eithrio derbyniad i'r ysbyty yn 2020 pan gafodd Oedolyn A gwmp ac arhosodd ar y llawr am sawl wythnos a arweiniodd at ddifrod pwysau. Yn ystod y derbyniad hwn, disgrifiodd Oedolyn A ei hun fel Gofalwr ei merched. Ar ôl cael ei rhyddhau i'r Gymuned ym mis Hydref 2020, cafwyd trafodaeth rhwng gweithwyr proffesiynol am lefelau yfed alcohol Oedolyn A a thystiolaeth ohoni'n yfed gwirod yn y bore. Cynigiodd Nyrsys Ardal gyngor a chefnogaeth briodol mewn perthynas â hyn a wrthodwyd.

Argymhellion ar gyfer Gwella Systemau ac Ymarfer

Argymhelliad: Dylai holl asiantaethau Bwrdd Diogelu Caerdydd a'r Fro gyflwyno tystiolaeth i'r Bwrdd o'u cynlluniau ynghylch gweithredu'r pecyn cymorth hunan-esgeulustod i wella ymwybyddiaeth ymarferwyr o hunan-esgeulustod ac ymgorffori'r pecyn cymorth.

Argymhelliad: Dylai Bwrdd Diogelu Caerdydd a'r Fro adolygu sut mae sefydlu'r pecyn cymorth hunan-esgeulustod a'r paneli hunan-esgeulustod cysylltiedig wedi gwella'r dull o hunan-esgeulustod yn y rhanbarth.

Argymhelliad: Dylai Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro ddarparu hyfforddiant i Nyrsys Ardal ar eu cyfrifoldebau ynghylch asesiadau DGM er mwyn cynyddu hyder a dealltwriaeth a datblygu llwybr uwchgyfeirio i staff gael mynediad at gymorth ac arweiniad os nodir pryderon ynghylch galluedd meddyliol.

Argymhelliad: Dylai Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro sicrhau bod hyfforddiant ar gyfer Nyrsys Ardal yn cwmpasu prosesau diogelu mewnol ac amlasiantaethol mewn perthynas â gwneud adroddiadau diogelu a chofnodi canlyniadau, er mwyn darparu eglurder ar y gwahaniaeth rhwng y ddwy broses ond hefyd sut a phryd y maent yn cydgyssylltu.

Argymhelliad: Dylai Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro sicrhau bod canlyniadau Diogelu yn cael eu cofnodi ar systemau iechyd fel bod pob gweithiwr iechyd proffesiynol (gan gynnwys meddygon teulu) yn ymwybodol o'r penderfyniadau a wneir a'r camau sydd eu hangen.

Digwyddodd cwmp pellach tua mis Ebrill 2021, a rhoddodd gyfarwyddiadau penodol i'w merched i beidio â galw ambiwlans. Ym mis Mehefin 2021, gwnaeth ei merch alwad i YGAC a arweiniodd at dderbyn Oedolyn A i'r ysbyty lle bu farw'r diwrnod canlynol.

Ar adeg ei marwolaeth, roedd ei merched yn eu pumdegau. Credwyd bod gan ei merch hynaf broblemau iechyd meddwl ond nid yw'n agored i unrhyw Wasanaethau Iechyd Meddwl. Roedd gan ei merch iau anabledd dysgu ac mae'n derbyn pecyn gofal a chymorth a gomisiynwyd gan Wasanaeth Cymdeithasol Oedolion.

Argymhellion ar gyfer Gwella Systemau ac Ymarfer, Parhad

Argymhelliad: Dylid defnyddio baneri/rhybuddion/marcwyr ar draws systemau asiantaeth y Bwrdd i nodi unigolion sydd mewn perygl o hunan-esgeulustod i wella gwneud penderfyniadau gwybodus rhwng asiantaeth a mewn-asiantaeth lle mae pryderon ynghylch ffactorau risg hysbys neu sy'n dod i'r amlwg.

Argymhelliad: Dylid defnyddio marcwyr cymdeithas neu gysylltiadau rhwng aelodau'r teulu ar gofnodion asiantaeth i gefnogi dealltwriaeth gyfannol o sut y gall anghenion unigol pob aelod o'r teulu effeithio ar eraill o fewn yr aelwyd/teulu. Bydd hyn yn helpu i annog rhannu gwybodaeth o fewn a rhwng asiantaethau pan fydd ffactorau risg cynnil yn cael eu nodi ynghylch oedolion/teuluoedd.

Argymhelliad: Mae'r Adolygwyr yn ymwybodol bod APB a gyhoeddwyd yn ddiweddar (APB 02/2020) yn y rhanbarth hefyd wedi nodi'r risg o drama mechnïol i weithwyr proffesiynol mewn sefyllfaoedd sy'n ymwneud â hunan-esgeulustod. Argymhellir felly, ar y cyd â'r dysgu sy'n deillio o'r adolygiad hwn, y camau gweithredu sy'n deillio APB 02/2020, yn cael eu datblygu fel blaenoriaeth.

Pecyn Cymorth Hunan-Esgeulustod

Isod mae'r ddolen i'r pecyn cymorth Esgeulustod Oedolion o wefan BDCF [CV-RSB-Adult-Neglect-Toolkit-Final.pdf](#)

Gwefan BDCF

Mae'r wefan bellach wedi'i huwchraddio ac mae'n cynnwys yr adroddiad a'r canllawiau ar y themâu a nodwyd yn yr adolygiad hwn